

وقتی فرزندان از ترس به خود نمی‌لرزند!

وقتی سخن از احترام گذاشتن فرزندان به پدر و مادر به میان می‌آید، بی‌گمان به یاد خاطرات پدران و پدربزرگ‌هایمان می‌افتیم که برایمان تعریف می‌کردند چگونه از والدین خود حساب برده و از دستوراتشان اطاعت می‌کردند.

همشهری آنلاین - مجتبی اردشیری: وقتی سخن از احترام گذاشتن فرزندان به پدر و مادر به میان می‌آید، بی‌گمان به یاد خاطرات پدران و پدربزرگ‌هایمان می‌افتیم که برایمان تعریف می‌کردند چگونه از والدین خود حساب برده و از دستوراتشان اطاعت می‌کردند.

شاید اگر نسل امروز را مطابق با آن فضا قرار دهیم درخواهیم یافت که فرزندان امروزی به لحاظ رعایت ادب و احترام، در پایین‌ترین رده سالیان اخیر قرار دارند. در بررسی این موقعیت به عواملی چند بر می‌خوریم که عبارتند از:

- کم شدن فاصله پدر و فرزند: این مقوله، ارتباط دوسویه و محکمی با تعدد فرزندان در یک خانواده دارد. در گذشته به علت تکثر فرزندان در یک خانواده، نوعی تحکم، بالاجبار از سوی پدر خانواده بر سایر اعضای خانه حکمفرما بود. همین تحکم سبب می‌شد تا فرزند با نگاهی از پایین به بالا به والدین خود بنگرد و در این راه وحشت زیادی از خود نشان دهد. تعداد بالای فرزندان در یک خانواده سبب می‌شد تا به لحاظ روحیات عاطفی و کاری، شکاف عمیقی میان فرزندان و والدین به وجود بیاید؛ شکافی که حتی پس از تأهل فرزندان نیز بر این رابطه دوسویه حکمفرما بود. اما امروزه با شعار «#171؛ فرزند کمتر، زندگی بهتر»؛ رابطه نزدیک و صمیمانه‌تری میان والدین و فرزندان حکمفرماست تا جایی‌که حتی نظرات فرزندان بر نظرات والدین رجحان پیدا کرده و فرزند در بسیاری از شرایط با ابرام و پافشاری سخن خود را که برخلاف نظر بزرگان است به کرسی می‌نشانند.

- کاهش شدید تنبیهات: تنبیهات در گذشته بسیار متنوع و سنگین بود. این تنبیهات هم در مدرسه و هم در خانه بر فرزندان تحمیل می‌شد و بدین ترتیب روحیه جسور آنها را از بین می‌برد، همچنین حس اطاعت‌پذیری و گوش به فرمان‌دادن را در آنان قوی می‌ساخت.

باید قبول کرد که تنبیهات در جامعه امروزی ما، هیچ جایگاهی ندارد و فرزندان در مواجهه با کار اشتباه خود نه تنها با تنبیه آنچنانی روبه‌رو نمی‌شوند بلکه به پرخاشگری نیز می‌پردازند. کاهش چشمگیر تنبیهات مختلف در روزگار کنونی سبب شده تا فرزندان با روحیه جری‌تری با مسائل برخورد کنند و با توجه به تربیتی که در عصر حاضر می‌شوند، با جسارت و گستاخی بیشتری در مقابل مواضع والدین خود ظاهر شده و در بسیاری از موارد دیده شده که فرزندان، والدین خود را کتک می‌زنند یا آنها را تهدید می‌کنند که اگر برخلاف مقاصد آنان عمل کنند، دست به کاری اشتباه می‌زنند!

- از بین رفتن پرده حیا: آنچه بیش از هر چیز بر نبود احترام کافی از سوی فرزند نسبت به والدین صحنه می‌گذارد، دریده شدن پرده حیا میان دوطرف است. البته در این قضیه، مقصر کامل والدین هستند چرا که این از بین رفتن از جایی شروع می‌شود که مقاومت در آن دیده نمی‌شود.

وقتی چنین حالتی عارض شد، گستاخی فرزند برای اعمال شاق دیگر دوچندان شده و کم‌کم این حالت در او نهادینه می‌شود و مطمئناً با رسیدن به این مرحله است که دیگر هیچ نیرویی نمی‌تواند جلودار این روحیه فرزند باشد چرا که این درونی شدن، به لحاظ نفسانی صورت پذیرفته و امری مادی نیست که بتوان آن‌را دستخوش دگرگونی کرد. در حال حاضر به دلیل مامشات بیش از اندازه والدین در مسیر عطوفت فرزندان، آنها با سوءاستفاده از این رفتار، حالتی عتاب‌آلود به خود می‌گیرند و به گستاخی و بی‌احترامی می‌پردازند. دایره دریدن پرده حیا به گونه‌ای است که فرزندان جسارت خود را به کمال رسانده و در مقابل دوستانشان نیز به بی‌احترامی والدینشان می‌پردازند.

- مدرنیته: شاید جالب باشد که مدرنیته، یکی از اصلی‌ترین موانع احترام فرزندان به والدین محسوب می‌شود. همین که خرید لوازمی چون کامپیوتر، بازی‌های مختلف، موبایل و... حالتی اپیدمی به خود گرفته، سبب می‌شود که فرزند در راه رسیدن به آن، متحمل کوچک‌ترین زحمتی نشود و همین اتفاق، روحیه غرورآمیز وی را تقویت می‌کند تا اگر وقتی چیزی خواست و در راه رسیدن به آن با مشکل مواجه شد، سریعاً واکنش نشان دهد. استفاده بی‌حد و مرز از اینترنت و ماهواره، دیدن فیلم‌های خارجی و حتی استفاده از بلوتوث‌های مخرب سبب شده تا روحیه فرزند در اثر مواجهه با رویدادی برخلاف نظر وی، به شدت عکس‌العمل بد نشان داده و با والدین خود که عموماً مخالف استفاده او از این ابزارها هستند در گیر شده و بدین ترتیب بی‌احترامی کند.

- قرار گرفتن در گروه همسالان: افرادی که در گروه همسالان قرار می‌گیرند با توجه به نوع روحیات و بافت خانواده در شرایط یکسانی

نیستند. در این میان فرزندان ساده‌ای که در مجاورت فرزندان دیگر قرار می‌گیرند متحمل بیشترین ضررها هستند چرا که در پی سخنان به ظاهر منطقی آنها، تحت‌تأثیر قرار گرفته و شروع به تغییر رفتار می‌کنند و طبیعتاً دامنه این تغییرات را به نوع رابطه خود با والدینشان نیز می‌کشانند. شاید اغراق نباشد اگر بگوییم بیشترین بی‌احترامی که از سوی فرزندان به والدین تحمیل می‌شود مربوط به قرار گرفتن آنها و تأثیرپذیری‌شان از گروه همسالان است. مشکلات حاد زندگی بزرگ‌ترین مانع در سر راه تربیت فرزندان است. خانواده‌ها باید تلاش کنند تا در گیرودار تمامی این مشکلات، فرصت‌های طلایی را برای تربیت اصولی و صحیح فرزندان خود از سنین پایین به کار برند و به‌گونه‌ای با فرزندان دمخور شوند که در عین جاذبه رفتاری با دافعه شخصیتی نیز همراه باشند؛ مطمئناً احترام گذاشتن فرزندان در چنین حالتی بسیار بیشتر از موارد دیگر است.